

ובגין כה חד דרגא איה, ואטפלג לתרין סטרין. והני תרין סטרין, ב' אзорין, קיימן, חד לשאר עמיין, חד לישראל. ובשעתא דנפקו ישראל ממצרים, אתה אزو באזוריין אלין, חד דקרא. וחד הוה דשלמא. (חסר באז) (וכלא הוה באזדק) **כד אתיעט בליך**, אמר ואגרשו מן הארץ.

**אמר ההיא דרגא דקא** (ס"א אתהחרת בית הארץ ודא וכו') אתהחנן בה, מן הארץ ודא. ודא הוא כי עצום הוא מפני ודא, מאן יכול לאגחא ולקיימא בהו בישראל דרגא דלהון תקין הוא מדיל. ובגין כה, ואגרשו מן הארץ. ואי מהאי ארץ אגרשו, ואתרך יתיה מיגיה, יכול לمعد כל רועתי, חילא דלהון במא依 איה. בפומא, ובעובדא. הא פומא דילך, ועובדא דילך.

כי ידעת את אשר תברך מבורך וגוי. וכי מאן הוה ידע. **הא אויקמוה**, זהה בקדמיתה כתיב, (במדבר כא) והוא גלחים במלך מואב הראשון ויקח את כל הארץ מידו, דאגר ליה לבלעם וכו'. אבל כי ידעת, ידעה ודא ידע, בҳכמתה דיליה. את אשר תברך מבורך, Mai אצטראיך הכא ברכה, זהה בגין קללה הוה אזיל. ואי הויא מלא דהוה ידע מן בלעם בקדמיתה, קללה הוה, Mai את אשר תברך מבורך.

**אלא מלא הכא, ולא ידענא בה, ולא זכינא בה, עד**

**דְּאָתָּתָּא רַבִּי אַלְעֹזֶר וְדָרְשָׁן,** (טהילים לד) **אָבְרָכָה אֶת יְיָ בְּכָל  
עַת תְּמִיד תְּהַלֵּתָו בְּפִי.** וכותיב (טהילים טז) **אָבְרָךְ אֶת יְיָ אֲשֶׁר  
יַעֲצֵבִי.** מִאן (ס"א אַצְטְּרִיךְ) **דְּאַצְטְּרִיךְ בְּרַכְתָּא** מִן פִּתְּפָאִי. אַתָּה,  
דָּהָא אַתָּא חָדָב בְּהוּ **פְּשָׁלָהּוּבָא** בְּפִתְּפִילָה. וְדוֹד דְּתֻהָה יַדָּע  
דָּא, אָמַר **אָבְרָכָה** אַתָּה. אָמַר הַהוּא רְשָׁע, הַהוּא דָרְגָא  
דְּלָהָונָן, אַחִיד בְּהוּ, בְּגִין בְּרָכָא נְדָהָונָן, דָקָא מְבָרְכִין לֵיה  
בְּכָל יוֹמָא. חִילָא אִית לְךָ לְבָרְכָא לְהַהְוָא דָרְגָא, וְתַעֲקֵר  
לְהָ מְבִיאָהוּ וְדָא הוּא כִּי יַדְעַתִּי אֶת אֲשֶׁר תְּבָרֵךְ מְבוֹרָךְ  
וְגוֹ. וּבְדָא נִיכּוֹל בְּהוּ. תְּבָרֵךְ לְהַהְוָא דָרְגָא וְתִלְוִוָת  
לְפִתְּפִילָה. וְעַל דָּא אָמַר, וְאַנְכִי אַקְרָה כֵּה, אַעֲקֵר לְהָ  
**מְבִיאָהוּ, דָלָא יַתָּא חָדָב בְּהוּ.**

וְתוֹ אַקְרָה כֵּה, אַגְּגָיְד וְאַמְשִׁיךְ לְהַהְוָא דָרְגָא, בְּחוּבֵין  
וּמְסָאֵבִי וּבְקָרִי וּבְטוּמָה דְעַבְדוּ בְּנוּי, וְהִיא תַּעֲבִיד  
עַמְהָוָן גְּמִירָא. מִינְד וַיְלַכְוּ זָקְנִי מֹאָב וּזָקְנִי מַדִּין וִקְסָמִים  
בְּיַדְםָ, דָלָא יִמְאָה הַהְוָא רְשָׁע דָלָאו הַמְגִיה אִינְפָּן זִינְפָּן  
חַרְשֵׁין **דְּאַצְטְּרִיךְ בְּיַדְוָה** לְהַתְּעֵבָה עַלְיָהוּ (וַיַּעֲבַב עַלְיָהוּ). (מה

שחסר כאן תמצוא בסוף הספר סי' י"א (ס"י י"ד)

**פָּתָח וְאָמַר,** (ירמיה ל) **וְאַתָּה אֶל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְאֶל  
תִּחְתַּת יִשְׂרָאֵל כִּי אַתָּךְ אָנִי וְגוֹ.** הָאֵי קָרָא אַתָּמָר  
וְאַתְּעָרוּ בֵּיהֶ, אַבְלָעַד בְּעַן אִת לְאַתְּעָרָא יִתְּרָ. אַתָּה,  
מַאֲי אֵיהֶן. רֹזֵא אַרְוֹן הַבְּرִית. דָא אֵיהֶן דָרְגָא דָא זָלָא

בגלוֹתָא בְּהִדֵּי בְּנֵהָא עַמָּא קְדִישָׁא. מְשָׁה בְּשֻׁעַתָּא דְּבָעָא רְחַמִּין עַלְיָהוּ דִּיְשְׁרָאֵל, מָה כְּתִיב (בָּמְדִבָּר י"א) וְאָם כֹּה אַתְּ עֹשָׂה לִי הַרְגָּנִי נָא הַרְוגָּג, וְאוֹקְמוֹה.

אֲבָל הַכִּי אָמַר מְשָׁה, הַרְגָּג חַד דִּיְהַבִּית לִי אַקְרֵי אַתָּה, בְּגַין דְּלִילַת לִיה פְּרִישׁוֹ מִמֶּךָ. הַ דִּילָה אַתְּאָחֵד בְּהָוּ בִּשְׁرָאֵל. אֵי אַתְּ (ס"א תִּשְׁעִיצֵי לוֹן מַעַלְמָא) אַשְׁתָּצֵי לוֹן בְּעַלְמָא, הָא הַ דְּשָׁמָא דָא דְּאַתְּאָחֵד בְּהָוּ אַתְּעַבְּרֵ מִגִּיה, אֵי הַכִּי אַתְּ עֹשָׂה לִי, דָהּ עַקְרָא דְּשָׁמָא דָא אַתְּעַקְרָא.

וְעַל דָּא אָמַר יְהוָשָׁעַ לְבָתָר, (יהושע ז) וְמָה תַּעֲשֶׂה לְשָׁמֶךָ הַגָּדוֹלָה, דָהּא וְדָא שָׁמָא דָא עַקְרָא וְיִסְׂוֹדָא דְּכָלָא, אַתָּה הַנוּא יִי. וְמְשָׁה אָפַע עַל גַּב דְּקוּדָשָׁא בְּרִיךְ הַוָּא לֹא אָמַר לִיה, הַכִּי יִדְעָ, דָהּא בְּהָא תְּלִיאָ, וְחוֹבָה גְּרִים. וְאַתָּה אֶל תִּירָא עֲבָדִי יַעֲקֹב וְגּוֹ, כֹּלָא חַד. כִּי אַתָּה אָנִי, הָא אוֹקִימָנָא כִּי אַתִּי אַתָּה לֹא כְּתִיב, אֶלָּא כִּי אַתָּה אָנִי. כִּי אֲעַשָּׂה כָּלָה בְּכָל הָגּוֹים וְגּוֹ, בְּכָל הָגּוֹים אֲעַשָּׂה כָּלָה. רַב הַמְּנוּנָא קְדָמָה אָמַר, דְּחַיקָּוּ וְעַאֲקוּ דִּיְשְׁרָאֵל, פְּמָה טָב וּכְמָה תַּזְעַלְתָּא גְּרִים לוֹן. רַפִּיוֹן דְּשָׁאָר עַמִּין, כְּמָה בִּישִׁין גְּרִים לוֹן. דְּחַיקָּוּ וְעַאֲקוּ דִּיְשְׁרָאֵל, גְּרִים לוֹן דְּטָב לִיהְוִי וַתַּזְעַלְתָּא. וּמְאֵי בִּיהְוָה. (דף קצ"ט ע"ב) כֹּלָא דְּחַיקָּק. רַפִּיוֹן דְּשָׁאָר עַמִּין, גְּרִים לוֹן רַפִּיוֹן וּבִישָׁ, וְהָא אִיהְוָי כָּלָה. וְהַכִּי אַתְּחַזְּיִ לֹן, דָהּא כָּל רַפִּיוֹן בֶּלָא דְּחַיקָּוּ

דְּהֹהָה לֹזֶן בְּהָאֵי עַלְמָא, גִּרִּים לֹזֶן רְפִיוֹן לְבַתֵּר בְּלֹא  
דְּחִיקָה, כְּלָה. (ישועה כח) כִּי כְּלָה וּנְחַרְצָה שְׁמַעַתִּי. כִּי אֲעַשָּׂה  
כְּלָה. כְּלָה בְּרְפִיוֹן. לִי שָׂרָאֵל דְּהֹהָה לֹזֶן דְּחִיקָה וּעַקְוָה,  
כְּלָה, (ישועה סא) וּכְפָלָה תְּעֵהָה כְּלָה.

מְאָן כְּלָה. אַלְיָן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינְנוּ פְּלִימָן דְּהָאֵי כְּלָה,  
יִשְׂרָאֵל דְּהֹהָה לֹזֶן דְּחִיקָה וּעַקְוָה, (עמוס ט) אֲקִים אֶת  
סְפִתָּה דָּוִד הַגּוֹפֶלֶת, סְפִתָּה שְׁלוֹם. לְשָׁאָר עַמִּין דְּהֹהָה לֹזֶן  
רְפִיוֹן צָרָה וּצְוָקָה, (צוקה) כְּלָה בְּרְפִיוֹן, כִּמֵּה דְּהֹהָה לֹזֶן  
בְּקִדְמִיתָה. וּעַל דָּא כִּי אֲעַשָּׂה כְּלָה בְּכָל הָגּוֹיִם וְגַוּ,  
וְאַוְתֵּד לֹא אֲעַשָּׂה כְּלָה, דָּהָא לֹא אַתְּחַזֵּי לְךָ. דָּהָא דְּחִיקָה  
הָווִית בְּקִדְמִיתָה זָמְגִין סָגִיאַין, בְּדְחִיקָה, דְּגַלּוֹתָא תְּדִיר,  
וְדְחִיקָה תְּהִיה כְּלָה. (ס"א תְּרוּית כְּלָה)

וְיִסְרָתִיךְ לְמִשְׁפֶּט, הָאֵי קְרָא הַכִּי מִבְּעֵי לֵיהֶן וְיִסְרָתִיךְ  
בְּמִשְׁפֶּט, דָּהָא אִימְתֵּי יִסּוּרִי בְּשֻׁעַתָּה דְּדִינָה.

(והבא לאו הַכִּי אַלְאָ) מַאי וְיִסְרָתִיךְ לְמִשְׁפֶּט. אַלְאָ בְּתִיב (ישועה ג)  
יִי בְּמִשְׁפֶּט יִבָּא עַם זָקְנֵי עַמּוֹ. וְהַהוּא יוֹמָא, אֲקָדִים  
קוֹדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא אָסּוֹתָא לִיְשָׂרָאֵל, עד לֹא יַעֲלוּן  
לְדִינָה, בְּגַין דִּיְכְּלֹון לְקִיְמָא בֵּיהֶן. וּמַאי אָסּוֹתָא, הִיא  
דְּבָכָל שֻׁעַתָּה וּשֻׁעַתָּה קוֹדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא יַהִיב יִסּוּרִין  
לִיְשָׂרָאֵל זָעִיר, זָעִיר בְּכָל זָמָנָא וּזָמָנָא, וּבְכָל דָּרָא וּדְרָא  
בְּגַין דְּכָד יַעֲלוּן וְלִיּוֹמָא דְּדִינָה רְבָא, דִּיְיחָונָן מַתִּיאָ, לֹא  
יְשַׁלּוֹט עַלְיָהוּ דִינָה.

ונקה לא אנקה, מהו. אלא, כד ישראלי בלחו דיניהו, ולא עליון בדין עם שאר עמי עובדי כוכבים ומזרות, קודשא בריך הוא עביד לו נגנו משורת הדין, והוא מכפר עליהו. ובזמן דעליון בדין בשאר עמי, מה עביד. ידע קודשא בריך הוא זהה סמוא"ל אפטרופסא דעשו, ייתי לאדרא חובייהון דישראל, ובניש כלחו לגביה ליום דין, והוא קודשא בריך הוא אקדים להו אסוטה, ועל כל חובה וחובה לך ונקה להו ביסורין זעיר זעיר. וזה הוא ונקה, ביסורין. ובгинז כד בדין דקשות, לא אנקה מעלה מלה מא בדין בת רדسبלת יסוריין זעיר זעיר.

וthon לא אנקה, אף על גב דאותן בני, לא אשבק חוביון, אלא את פרעה מנכון זעיר זעיר, בגין דתהוון זפאיין ליום דין רבא. בה אתאן לדינה, אתה סמוא"ל, בכמה פתקין עליהו. וקודשא בריך הוא אפיק פתקין ביסוריין, רדسبלו ישראלי על כל חובה וחובה, ונמזהו כל חובין, ולא עביד לו נוותנותא כלל. בדין תשש כחיה וחיליה דסמא"ל, ולא יכול לו. ויתעבר מעלה מא, הוא, וכל סטרוי, וכל עמי. הדא הוא דכתיב, אתה אל תירא עבדי יעקב וגוי, בגין לך ויפרתק לך משפט ונקה לא אנקה.

וְדֹוד מֶלֶכָא אָמֵר, (תהלים יא) כִּי הַגָּה תִּרְשְׁעִים יַדְרְכוֹן קַשְׁתָּו  
פּוֹגְנוּ וְגֹו'. וְאַף עַל גַּב דְּהָאִי קְרָא הָא אָזְקָמוֹה, עַל  
שְׁבָנָא וַיּוֹאַח מִמְּנָן דְּחוֹזְקִיה אָתָםֶר, אֲבָל הָאִי קְרָא עַל  
סְמָא"ל וַסְּיֻעַתִּיה אָוֹף הַכִּי אָתָםֶר, הַכָּל עַזְבָּדוֹי וַעֲיטָווֹ עַל  
יִשְׂרָאֵל בְּינָהוּ. בְּלַק וּבְלַעַם הַהוּא אַרְחָ מִמְּשָׁ נְקָטוֹ, וְהָא  
אָתָםֶר דְּחַבּוֹרָא בִּישָׁא עַבְדָוִי. אָמְרוּ, עַמְלָקָ: עַמְּ לְקָ,  
עַמְּאָ דְּלָקָא לֹזָן, כְּחוֹיא דְּמַחְיָה בְּזַנְבָּא דִילִיה, הָא אָנָּן  
יִתְיר. בְּלָקָ: בְּאָ לְקָ. אָתָא מָאָן דְּלָקִי לֹזָן כְּרֻעָותִיה.  
בְּלַעַם: בְּלָעָם, לִית עַמְּאָ, וְלִית רַעִיאָ. שְׁמָא דִילָן  
גְּרִים לְשִׁיצָה לֹזָן וְלְאַעֲקָרָא לְהָוָה מַעַלְמָא.

וְקוֹדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא חָשֵׁב בְּגֻונָא אַחֲרָא שְׁמִיהָן, בְּבָלָק  
בְּלָל, בְּבָלַעַם בְּלָל, הָא בְּלַבְּלָל. מָה אָתוֹן  
אַשְׁתָּאָרוּ עַמְּקָא, בְּלַבְּלָל עַמְּקָא דְּמַחְשָׁבָה דָלָהָן, דָלָא  
יִשְׁלַטְיוֹן בְּעַלְמָא, וְלֹא יִשְׁתָּאָרוֹן בְּעַלְמָא.

אמֶר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אַל עַזָּר, יָאוֹת אָמְרָת, אֲבָל בְּלַק, תִּפְחָה  
רוֹחַיה בְּגִיהָבָם. וּבְלַעַם יִשְׁתַּחַקְיוֹן תִּמְןָן גְּרָמוֹי  
וְרוֹחַיה. וְהַכִּי הַנוּ עִיטָא בִּישָׁא נְטָלוּ עַל פְּטָרוֹנָא. עַל  
הָאִי כֵּה, דְּחַשְׁיבָו לְאַעֲקָרָא לְהָאִי כֵּה, וְחַשְׁיבָו לְסִטְרָא  
בִּישָׁא לְסִלְקָא לִיה בְּפּוֹמָא וּבְעַזְבָּדָא.

אמֶר הַהוּא רְשָׁע, קָדְמָאִי אַשְׁתַּדְלוֹ וְלֹא יְכִילָוּ. דָוָר  
הַפְּלָגָה אַשְׁתַּדְלוֹ, וְלֹא יְכִילָוּ. עַבְדָוִי עַזְבָּדָא,

ופוֹמָא חֵסֶר מִבְּיִיחָוָן, דְּלִישְׁגָּהוֹן אֲתַבְּלָבָל, וְלֹא יִכְּיל. אֲבָל אֲגַת, הָא פּוֹמָךְ שְׁבָן, וְלִישְׁגָּה מִתְּתָקֵן בְּתְּרֵין סְטָרֵין אַלְיָין, אֲת אֲשֶׁר תִּבְּרֹךְ מִבּוֹרָךְ, וְאֲשֶׁר תִּאּוֹר יְוָאָר, הַהוּא סְטָרָא דָאַת בְּعֵי לְסֻלְקָא לְעֵילָא בְּפּוֹמָךְ וְלִישְׁגָּה, אֲסְתָּלִיק. וְהַהוּא סְטָרָא דָאַת בְּעֵי לְמִילָּט, בְּחִילָּא דְפּוֹמָךְ תִּילּוֹת (וְסְטָרָא קָפָר) וְכֹלָא בְּפָה תְּלִיָּא (דף ר' ט"א) דְּהָא עַוְּדָא אֲתַתְּתָקֵן. אֲבָל בְּמַלְהָה תְּלִיָּא כְּלָא, וְעַל דָּא (ס"א בְּעַוְּדָא) בְּעַוְּדָא דְנַחַשׁ אַנְאָא אֲתָקֵין. וְאֲנַת תְּשִׁלִּים כְּלָא בְּפּוֹמָךְ, הַהוּא סְטָרָא דִתְבְּרֹךְ מִבּוֹרָךְ, וְהַהוּא סְטָרָא דִתְאֹר יְוָאָר. וְהַהוּא לֹא יְדַע דְּקוֹדֵשׁ אֲבָרִיךְ הוּא (איוב יב) מִסִּיר שְׁפָה לְנַאֲמָנִים וְטֻעם זְקָנִים יְקָח, וְכֹלָא בְּרִשׁוֹתִיהָ קַיִםָא. מִסִּיר שְׁפָה לְנַאֲמָנִים, אַלוּ דָוָר הַפְּלָגָה, דְבָלְבָל לְיִשְׁגָּהוֹן, דְלֹא יִשְׁלַׁטוּן בְּמַלְהָה כָּלָל. דְכַתִּיב, (בראשית יא) אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַעוּ אִישׁ שְׁפָתֵ רַעֲהָוּ. וְטֻעם זְקָנִים יְקָח, אַלוּ בְּלָעַם וּבְלָק דְתְרוֹויִיהָ הָוּ בְּעִיטָא חֲדָא, דְכַתִּיב וַיַּעַל בְּלָק וּבְלָעַם פָּר וְאַיִל בְּמַזְבֵּחַ.

תֵא חֲזִי, הַהוּא רְשָׁע דְבָלָעַם, כָל עַוְּדָיו לִבְיִישׁ, בְּרוּם לְבָא. תְּרֻוּוִיהָ הָוּ סְלָקִין קְרַבְנָא, דְכַתִּיב וַיַּעַל בְּלָק וּבְלָעַם. וְכֹל מִדְבָּחִין בְּלָק הָוּ מִסְדָּר, וְאֵיתָו רְשָׁע, הָוּ מִשְׁבָּח גְּרָמִיה וְאָמָר, אֲת שְׁבָע המַזְבָּחוֹת עַרְכָּתִי וְאַעֲלֵי פָר וְאַיִל בְּמַזְבֵּחַ. וְאַלוּ לְבָלָק לֹא שְׁתַּף בְּתִדְיָה. אָמָר

קֹדֶשׁ אֲבָרִיךְ הוּא, רְשָׁע, כֵּלָא יַדְעַנָּא, אֵלָא שׁוֹב אֵל  
בְּלַק, וְאַתְּ לֹא צָרִיךְ לְמַלְאָא אֵלָא וְכֵה תְּדַבֵּר. הַדָּא הוּא  
דְּכַתִּיב, וְטֻעם זְקָנִים יְקַח.

דְּבָר אַחֲרֵי וְטֻעם זְקָנִים יְקַח, הַכְתִּיב וַיַּלְכֵּן זְקָנִי מוֹאָב  
וְזְקָנִי מִדְיָן וְקָסְמִים בִּידָם. טַעַמָּא דָאִינְזָן זְקָנִים  
בָּטָל מִבְּיִיחָה, וְלֹא יִכְלֵלוּ לְמַשְׁלַט בְּחַרְשִׁיחָה כָּלֵל. וַיַּדְבְּרוּ  
אֵלָיו דְּבָרֵי בְּלַק. מְלִין בְּאַתְגָּלִיא, וְלֹא בְּלַחְישׁוּ. פְּגִים  
אוּדָנָא הוּה, וְפְגִים עַיְנָא, וְפְגִים רְגָלָא. מִתְלַת דִּוְכָתִין  
הָוּה פְּגִים. מִתְוַקֵּן הוּה לְסִטְרָא אַחֲרָא, וְהַכִּי אַצְטָרִיךְ  
לְהַהְוָא סִטְרָא אַחֲרָא, אַתְרֵד דְּשָׂרִיא פְּגִים, זִינָא לְזִינִיָּה.  
(במדבר כ"ב) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְيִנוּ פָה הַלִּילָה וְהַשִּׁבּוֹתִי, אִינְזָן  
כְּתִיב, וַיַּדְבְּרוּ אֵלָיו. וְאֵיתָו כְּתִיב, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים.  
לְיִנוּ פָה הַלִּילָה, בְּגַין דְּלִילִיא אֵיתָו שַׁעַתָּא דְסִטְרָא  
אַחֲרָא הוּי, לְחַרְשִׁיא, בְּשַׁעַתָּא דְמִשְׁתְּפָחִי וְשַׁלְטִיא סִטְרִיא  
בִּישִׁין וּמִתְפַשְּׁטָן בְּעַלְמָא. כַּאֲשֶׁר יַדְבֵּר יְיָ אֵלָי. שְׁבוֹחַ  
קָא מִשְׁבָּח גְּרָמִיה בְּשָׁמָא דִי.

וַיִּשְׁבוּ שָׂרֵי מוֹאָב, וְשָׂרֵי מִדְיָן אַתְפְּרָשׁוּ מִבְּיִיחָה, וְלֹא  
בָּעוּ לְמִיתָב תִּמְןָן. וְסַבִּי מוֹאָב אַשְׁתָּאָרוּ, דְּכַתִּיב  
וַיִּשְׁבוּ שָׂרֵי מוֹאָב, בְּלַחְודִיָּה. יָאֹות עֲבָדִי מִדְיָן,  
דְּאַתְפְּרָשׁוּ מִכְל וְכָל מִבְּיִיחָה. וְאַלְמַלְאָא לֹא הוּוּ מְחַאן  
בְּסֹפָא דְהָוּ בְּעִיטָא דְבָלָעָם, לְשַׁלְחָא נְשִׁיחָן לְיִשְׁרָאֵל

**בשיטים** למתעי לון. וקרא אוכח חובא דלהון, דכתיב,  
 (במדבר כה) כי צוררים הם לכם ב瀼לייהם אשר נפלו לכם  
 על דבר פעור ועל דבר צובי בת נשיא מדין אחותם וגוי.  
 בתרין אלין חאבו. והוה חובא דלהון סגי. מהו בזונבא  
 לבותר. ובגין כך אלין אשთארו בהדייה, ואלין איזלו  
**בלחודייה.**

דבר אחר ווַיֵּשֶׁב שָׂרֵי מוֹאָב עִם בְּלֻעַם, כַּמָּה יִאָוֶת הַוָּה  
לוֹן לְבָנֵי מִדְּין דָּאוֹלִי, אֵי רְעוֹתָא דְּלְהוֹן הַכִּי. אֲבָל  
יִשְׁיבָה דִּיתִיבּוּ אַיְבּוֹן דָּמוֹאָב, גַּרְמָא לוֹן טָב, בְּגַיְן  
דָּאֲשַׁתְּאָרוֹ תְּמָן. וּמְאָן דָּאוֹלָו אַיְבּוֹן דָּמְדִין, גַּרְמָי לוֹן  
בִּישׁ. מַאי טֻמָּא. אַלְיָן חַשְׁשָׁו לִיקְרָא דְּמָלָה דְּקָנוֹדְשָׁא  
בְּרִיךְ הַוָּה, וַיִּתְיִבוּ. וְאַלְיָן לֹא חַשְׁשָׁו לְהַכְּלָום. וְאַזְוָלוּ  
לְאַרְחִיְיהּ.

**בשעתה** אמר הוא רשות, והשבותי אתכם דבר  
באשר ידבר יי'. מיד אוזעעו איבון דמוֹאָב  
למלה דא, ויתיבו תמן. ואיבון דמדין לא חשבו לדא  
כלום, ואזלו לון, ואתענשו לבתר. ועל דא וישבו שרי  
מוֹאָב עם בלוּם. בהוא ליליא, הוא רשות לחיש  
לחישין, ועבד בלטין, ואמשיך עלייה רוחא מלעילא,  
מיד ויבא אליהם אל בלוּם, אליהם סתם, דרגא דיליה  
מפטרא אחרא דشمאלא.

(במדבר כ"ב) וַיֹּאמֶר מֵי הָאֲנָשִׁים הָאֱלֹהָה עַמְךָ. דָּרְגָא דִילִיה,  
 מִסְטָרָא אַחֲרָא דְשָׁמָאלָא הוּא, דָקָא אַצְטָרִיךְ  
 לִמְשָׁאָל. וְאַפְּ עַל גַּב דְּחַבְּרִיָּא אַתְּעַרוֹ בְּדָא, בְּגֻוָּנוֹ  
 אַחֲרָא, וְאַיְנוֹ אָמָרִי דְקֹודְשָׁא בָּרִיךְ הוּא (עבד ביה) נְסִיּוֹנוֹ  
 עַבְדְּ לֵיה בְמְלֹוי. תִּלְתָּה הוּא, חַד חִזְקִיה. וְחַד יְחִזְקָאָל.  
 וְחַד בְּלָעָם. תְּרִין לֹא קִיְמָוּ פְּדָקָא יָאוֹת, וְחַד קָאִים.  
 וְמַנוֹּג. יְחִזְקָאָל. דְכַתִּיב, (יחזקאל לו) הַתְּחִיּוֹת הַעֲצָמוֹת  
 הָאֱלֹהָה, וְאֵיהֶ תָּב וְאָמָר, וַיֹּאמֶר ייְהֹוָה אֱלֹהִים אַתָּה יְדַעַת.  
 חִזְקִיהּ הוּא אָמָר, (מלכים ב' כ) מְאָרֶץ רְחוּקָה בָּאֵי אַלְיִי מִבְּבָל.  
 בְּלָעָם אָמָר בְּלָק בֶּן צְפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב שֶׁלֶח אַלְיִי, חִשְׁיבָּ  
 אָנָּא בְּעִינֵי מֶלֶכִין וּשְׁלִיטִין. וְקֹודְשָׁא בָּרִיךְ הוּא שָׁאַל  
 לֵיה לְמַטְעֵי לֵיה, דְכַתִּיב, (איוב יב) מִשְׁגַּיא לְגֹויִים וַיַּאֲבִיד  
 וְאָזְמָוָה.

חַד פּוֹתִי שָׁאַל לְרַבִּי אַלְעָזֶר, אָמָר לֵיה, חִילָא תְּקִיפָא  
 חַמִּיבָא בֵּיה בְּבָלָעָם, יִתְיר מִמְשָׁה. דָאַילָו בְּמִשָּׁה  
 כְּתִיב וַיִּקְרָא אֶל מִשָּׁה. וּבְבָלָעָם (דף ר' ע"ב) כְּתִיב, וַיִּקְרָא  
 אֱלֹהִים אֶל בָּלָעָם, וּכְתִיב וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בָּלָעָם.  
 אָמָר לֵיה, לְמַלְכָא דִתִּיב בְּהִיכְלִילָה עַל כְּרָסִיָּא, חַד  
 סְגִיר קָרָא לְתַרְעָא. אָמָר, מִאן הוּא דְבַטְשָׁ  
 לְתַרְעָא. אָמָר, סְגִיר פָּלָן. אָמָר לֹא יִיעַול הָכָא, וְלֹא  
 יִטְגַּפְּ הִיכְלָא, יַדְעַנָּא דָא בְּשַׁלְחָא אִימָא לֵיה, לֹא חִיִּשְׁ.

וַיַּיִצֵּל בֶּרְיִ וַיִּסְתַּאֲבֹ וַיַּקְרֵב בְּהַדִּיה. אֲבָל אָנָּא אַיִזְיל, וְאֲגֹזִים בְּיה, דִּירְחָק אַרְחִיה מִמּוֹתָבָא דְּבָרִי, וְלֹא יִסְאֶב לִיה. אַקְדִּים מַלְכָא, וְאַתָּא לְגַבִּיה, וְאֲגֹזִים. וַיֹּאמֶר לִיה, סְגִיר סְגִיר, מַנָּע רְגָלָךְ מַאֲרָחָא דְּבָרִי שָׁאָרִי תִּמְןָן, וְאֵלָו, אָוְמִינָא, דְּחַתִּיבֵין יַעֲבֹדוֹן גּוֹפָךְ בְּנֵי שְׁפָחוֹתִי.

רְחִימָא דְּמַלְכָא קָרֵי לְדַשָּׁא. אָמֶר מַלְכָא, מִאן הוּא. אָמָרוּ, רְחִימָךְ פְּלִנְיָא. אָמֶר, רְחִימָא חַבִּיבָא דְּנַפְשָׁאִי, לֹא יַקְרֵי לִיה קָלָא אַחֲרָא, אֶלָּא אָנָּא צַוָּח מַלְכָא וַיֹּאמֶר, פְּלִנְיָא פְּלִנְיָא עִיל, חַבִּיבָא דְּנַפְשָׁאִי, רְחִימָא דִּילִי, אַתְקִינו הַיְכָלִין לְמַלְאָעָמִיה.

כֵּד בְּלִיעָם אִיהוּ סְגִיר, רְחִיקָא מִבְנֵי נְשָׁא, קָרֵא לְתִרְעָא דְּמַלְכָא, שָׁמָע מַלְכָא, אָמֶר סְגִיר מִסְאָבָא לֹא יַיְעַל, וְלֹא יַטְבִּף הַיְכָלָא דִּילִי. אָנָּא אַצְטְּרִיךְ לְמַיְזָל לְאֲגֹזָמָא לִיה, דַלָּא יַקְרֵב לְגַבִּי תִּרְעָא דְּבָרִי, וְלֹא יִסְאֶב לִיה, וְעַל דָא וַיָּבָא אֱלֹהִים אֶל בְּלִיעָם וְגו'. אָמֶר לִיה, סְגִיר סְגִיר לֹא תַלְךְ עַמְּהָם, לֹא תָאֹור אֶת הָעָם כִּי בְּרוּךְ הוּא. לֹא תַקְרֵב לְגַבִּי דְּבָרִי, הַן לְטַב הַן לְבִישׁ, מִסְאָב אַנְתָּךְ בְּכָלָא. אֲבָל בְּמֹשֶׁה כְּתִיב, וַיֹּקְרֵא אֶל מֹשֶׁה, קָלָא דְּמַלְכָא, וְלֹא עַל יָדִי שְׁלִיחָא אַחֲרָא. מִאָהָל מוֹעֵד מַהְיָכָלָא קְדִישָׁא, מַהְיָכָלָא מִתְקֹנָא, מַהְיָכָלָא יַקְרֵא דַעֲלָאִין וְתַתְאִין תַּאֲבִין לְגַבִּיה, וְלֹא יַכְלֵין לְמַקְרֵב לְגַבִּיה.

**וַיֹּאמֶר בְּלֹעֵם אֶל הָאֱלֹהִים בְּלַק בֶּן צְפֹור. וְהַנָּא אָמַר מֶלֶךְ מוֹאָב, מֶלֶכְא חֲשִׁיבָא שֶׁלֶח אָלִי. מֶלֶךְ מוֹאָב. חַמוֹג גָאוֹתָא דְהַהוּא רְשֻׁע,** (דָא פִילוּ לֵיהּ לְבָלָק לֹא חַשִיב בְלָום) **דְכַתִּיב מֶלֶךְ מוֹאָב, וְלֹא אָמַר לְמוֹאָב, מְכַלֵ גָבְרָא דְלֹא אַתְחֹזֵי לְמֶלֶכָא, וְהָא אַתְעַבֵיד מֶלֶפָא לְמוֹאָב. קְדָמָה מַה בְתִיב בֵיה.** (בְמַדְבֵר כָא) **וְהָא נְלָחֵם בְמֶלֶךְ מוֹאָב הָרָאשׁוֹן, מֶלֶפָא בָר מֶלֶפָא. חֲשִׁיבָא בָר חֲשִׁיבָא. אֲבָל דָא מֶלֶךְ לְמוֹאָב. קְרָא אַסְהִיד מֶלֶךְ לְמוֹאָב. וְהָא אַתְעַרְנָא, דְאַתְבּוּן הָוָא לְגַאוֹתָא לְבָא רַב. כָל מֶלֶכִין דְעַלְמָא, שְׁלַחֵין לְגַבָאי שְׁלוֹחִיהָוָן.** (ס"א וַיֹּאמֶר בְּלֹעֵם אֶל הָאֱלֹהִים בְּלַק בֶּן צְפֹור מֶלֶךְ מוֹאָב שֶׁלֶח אָלִי. חַמוֹג גָאוֹתָא דְהַהוּא רְשֻׁע, דָא מַרְמַר מֶלֶךְ מוֹאָב, וְלֹא אָמַר לְמוֹאָב, בְמֶלֶפָא דְמוֹאָב. קְדָמָה מַה בְתִיב בֵיה. (בְמַדְבֵר כָא) **וְהָא נְלָחֵם בְמֶלֶךְ מוֹאָב הָרָאשׁוֹן, מֶלֶפָא בָר מֶלֶפָא. חֲשִׁיבָא בָר חֲשִׁיבָא. אֲבָל דָא מֶלֶךְ לְמוֹאָב בְתִיב. וְקָרָא אַסְהִיד עַלְיהָ מֶלֶךְ לְמוֹאָב בְעַת הַהִיא גָבְרָא דְלֹא אַתְחֹזֵי לְמֶלֶפָא וְהָא אַתְעַבֵיד מֶלֶפָא. וְהָא אַתְעַרְנָא, דְמַתְבּוּן לְגַאוֹתָא דְלְבָא רַב. כָל מֶלֶכִין דְעַלְמָא, שְׁלַח לְגַבָאי שְׁלוֹחִיהָוָן.** (וְחַשִּׁבְנוּ לְגַבָאי שְׁלוֹחִיהָוָן)

**רַבִי פְנַחַס הָוָה אָזִיל לְמַחְמִי בְרִתִיהָ, אָנֹתוֹ דְרַבִי שְׁמַעוֹן, דְהַתָּות בְמִרְעָא. וְהָוָה אָזִיל עַמִיהָ חֶבְרִיא, וְהָוָה הָוָה רַכְבִיב בְחֶמְרִיהָ. עַד דְהַוָה אָזִיל בְאַרְחָא, פְגַע בְתְרִין עֲרָבָאי, אָמַר לוֹן, בְחַקְלָא אַתְעַר קְלָא מִיּוֹמִין דְעַלְמָא. אָמְרוּ לֵיהּ, מִיּוֹמִין דְעַלְמָא לִית אָנָנוּ יַדְעַין. מִיּוֹמִין דִילָן, אָנָנוּ יַדְעַין. דְהָא יוֹמָא חד, הָוָה אַיְפּוֹן לְסִטְינָן מַקְפְּחִי אַרְחִין דְגַוְבָּרִין בְהַהוּא חַקְלָא, וְפְגַעַי בְאַיְפּוֹן יוֹדָאי, וְאָתוֹ לְקַפְּחָא לוֹן. וְאַשְׁתַמְעַ מַרְחִיק בְהָאִי חַקְלָא, קָל דְחֶמְרָא**

**דא, דנַהַק תְּרֵי זָמְגֵי, וְאַתָּא שְׁלֹהָבָא דְאַשָּׁא בְּהַהוּא קָלָא**  
 (ב"א בְּהַהוּא קָלָא) **וְאַזְקִיד לֹזָן.** **וְאַשְׁתְּזִיבָו אִינְבוֹן יְזָדָא.** אמר  
**לַיה.** **עֲרָבָאִי, עֲרָבָאִי,** בְּמַלְהָ דָא **דְקָא אַמְרָתָונָ לִי,**  
**תְּשִׂתְּזִבּוֹן יוֹמָא דָא מַלְסְטִין אַחֲרָנִין,** **דְקָא מַחְפָּן לְכוֹ**  
**בָּאַרְחָא.**

**בָּכָה רְבִי פְּנַחַס,** אמר, **מְאִירָה דְעַלְמָא רְחַשָּׁא דְנִיסָּא דָא**  
**עֲבָדָת בְּגִינִי,** **וְאַשְׁתְּזִבּוֹן אִינְבוֹן יְזָדָא,** **וְלֹא יְדֻעָא.**  
**פָּתָח וְאָמָר,** (תהלים קל<sup>ו</sup>) **לְעוֹשָׂה נְפָלוֹת גְּדוֹלֹות לְבָדוֹ כִּי**  
**לְעוֹלָם חָסְדוֹ.** **כַּמָּה טִיבוֹ עַבֵּיד קְוִידָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם בְּנֵי**  
**בְּשָׁא,** **וְכַמָּה נְסִין אַרְחִישׁ לֹזָן בְּכָל יוֹמָא,** **וְלֹא יְדֻעָ אֶלְאָ**  
**אִיהוּ בְּלִחוּדוֹי.** **בר נְשָׁ קְם בְּצִפְרָא,** **וְחוֹיא אָתִי לְקַטְלָא**  
**לַיה,** **וּבְרָ נְשָׁ שְׁיִי רְגִילִיה עַל רִישִׁיה,** **וּקְטִיל לַיה,** **וְלֹא**  
**יְדֻעָ בֵּיה בְּרָ קְוִידָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלִחוּדוֹי,** **הָוִי,** **לְעוֹשָׂה**  
**נְפָלוֹת גְּדוֹלֹות לְבָדוֹ.** **בר נְשָׁ אָזִיל בָּאַרְחָא,** **וּלְסְטִין**  
**מַחְפָּן לְמַקְטֵלִיה,** **אַתָּא אַחֲרָא וְאַתִּיהָב כּוֹפְרָא תְּחוֹתִיה,**  
**וְהָוָא אַשְׁתְּזִיבָו.** **לֹא יְדֻעָ טִיבוֹ דַעַבֵּד לִיה קְוִידָשָׁא בְּרִיךְ**  
**הָוָא,** **וְגַסָּא דְאַרְחִישׁ לַיה,** **בר אִיהוּ בְּלִחוּדוֹי,** **הָוִי,**  
**לְעוֹשָׂה נְפָלוֹת גְּדוֹלֹות לְבָדוֹ.** **לְבָדוֹ עַבֵּיד וְיְדֻעָ.** **וְאַחֲרָא**  
**לֹא יְדֻעָ.**

**אמָר לְחַבְּרִיָּא, חַבְּרִיָּא** (ד"ה ר"א ט"א) **מָה דְשָׁאִילָנוּ לְהַגִּי**  
**עֲרָבָאִי,** **דְמִשְׁתְּפָחִי** **תְּדִיר בְּחַקְלִי,** **אֵי קָלָא**

דְּחִבְרִיָּא, דְּאִיבְּנוֹ מִשְׁתְּדֵלִי בְּאוֹרִיִּתָּא שְׁמֻעוֹ. דְּהָא רַבִּי  
שְׁמֻעוֹן וְרַבִּי אֶלְעֹזֶר בְּרִיהָ, וְשָׂאָר חִבְרִיָּא, אַזְלִין לְקַפְּנוֹ,  
וְלֹא יַדְעֵין מַבָּן, וְשָׁאַילְנָא לְהַנִּי עֲרָבָאִי עַלְיִיהָ. דִּידַעַנָּא  
דְּקָלִיהָ דְּרַבִּי שְׁמֻעוֹן יְרָגִיאוֹ חַקְלִין וְטוּרִין, וְאִיבְּנוֹ גַּלוֹ לֵי  
מָה דָּלָא יַדְעַנָּא.

עַד דְּהָוָ אַזְלִין, אִיבְּנוֹ עֲרָבָאִי אַהֲדָרוֹ לְגַבְּיהָ. אָמְרוּ לֵיהֶ,  
סְבָא סְבָא אֲנָתָ שָׁאַילְתָּא לָזֶן מִן יוֹמִין דְּעַלְמָא, וְלֹא  
שָׁאַילְתָּא עַל יוֹמָא דָא, דְּחַמִּינָא תְּוֹהָא עַל תְּוֹהָא,  
חַמִּינָא חַמְשָׁא בְּנֵי נֵשָׁא יַתְבִּין, וְחַדְסָא בְּהַדְיָהוּ,  
וְחַמִּינָא עַוְפי מַתְבָּנֶפִי וְקָא פְּרָשִׁין גַּדְפִּין עַל רִישָׁיָהוּ,  
אַלְיָין אַזְלִין, וְאַלְיָין תְבִין, וְטַוְלָא לֹא אַתְעַבֵּר מַעַל  
רִישָׁיָהוּ. וְהַהוּא סְבָא אֲרִים קְלִיהָ עַלְיִיהָ, וְאִיבְּנוֹ שְׁמֻעַין.  
אָמֵר עַל דָא שָׁאַילְנָא. עֲרָבָאִי עֲרָבָאִי תְּהַכּוֹן, וְאַרְחָא  
דָא תְּהָא מַתְקָנָא קְמִיכָו, בְּכָל מָה דַתְבָּעָן. תְּרִין  
מַלְיָין אָמְרָתוֹן לֵי, דְּחַדְיָנָא בְּהָוָ אַזְלָג. אָמְרוּ לוּ חִבְרִיָּא,  
הַהוּא אַתָּר דְּרַבִּי שְׁמֻעוֹן שְׁאָרִי בֵּיתָה, הַיְד אֲגַנָּן יַדְעַנָּן. אָמֵר  
לָזֶן שְׁבוֹקוֹ לְמַאֲרִי פְּסִיעָן דְּבָעֵירִי, הַהוּא יַדְרִיךְ פְּסִיעָוִי  
לְתַמָּן. לֹא הָיו טָעַן חִמְרִיהָ, וְחִמְרִיהָ סָאַטִּי מַאֲרָחָא תְּרִין  
מַלְיָין, וְאַזְלָל לְתַמָּן.

שְׁאָרִי נְהִיק תְּלַת זְמָגִין, נְחַת רַבִּי פְּנַחַס, אָמֵר לְחִבְרִיָּא,  
נְתַתְּקֹן לְקַבְּלָא סְבָר אֲפִי יוֹמִין, דְּהַשְׁתָּא יַפְּקִוָן

לגבן אנפי רבבי ואנפי זוטרי. שמע רבבי שמעון בהיקו דחמרה, אמר לחבריא, ניקום דהא קלא (קחדוה) דחמרה בסבא חסידא אתער לגבן. קם רבבי שמעון וקמו חבריא. פתח רבבי שמעון ואמר, (תהלים צח) מזמור שירו לוי שיר חדש כי נפלאות עשה וגוו. מזמור זקיף טעםא לעילא. (שירה יתמא קריין להאי) אמא. אלא רשים טעםא רבא, דהא אתי ההוא מזמור, מתעטרה בעטרה עלאה לעילא על רישיה ואתי זקיף. מאן הוה אמר שירה דא. אינון פרות, באיבון גועין דהו געאן. (תהלים צח) שירו לוי שיר חדש. למאן הו אמרין שירו. לכמה רתיכין, לכמה ממן, לכמה דרגין, דהו אטהון תמן ונפקו לקלבא לייה לאַרְוָנָא (סתם), ולהו הוו אמרי.

שירו לוי שיר חדש, דבר. מי טעםא הכא שיר, ומזה אמר שירה, נוקבא. אלא הtmp במשה ארונא חדא (נ"א לחוזא), זאת, נפקת מן גלוותא, היא ואוכלוסהא, ולא יתר. ובגין כה (שמות טו) את השירה הזאת, נוקבא. אבל הכא ארונא, ומה דהוה גניין בגויה נפיק. ובгин הוה דהוה גניין בגויה, אטמר שיר חדש, דבר.

כ' נפלאות עשה, מה דעבד בפלשתים, ומה דעבד בטウותהון. הושיעה לו ימינו, למאן. לעצמו. מאן עצמו. הוה מזמור עצמו, ורוחא עלאה קדיشا גניין